

A TENGERPART

Társadalmi, közgazdasági és tengerészeti napilap.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Riva Szápáry, Adria-palota.

Telefon 224. szám.

Előfizetési ár:

Egész évre . . . 24 kor. Negyedévre . . . 6 kor.
Felvére . . . 12 kor. Egy hónap . . . 2 kor.
Egyes száma ára 8 fillér.

HIRDETÉSEKET

a kiadóhivatal mérsékelt áron számít.

— Hivatalos hirdetések 6 hasábos petit sorja 30 fillér. —

Haditengerészetünk magyarsága.

Szomorúan tapasztalja minden magyar ember, aki haditengerészetünkkel közelebbi érintkezésben áll, hogy hadiflottánknak sem a szellemében, sem külsőségeiben a magyarságnak még csak nyoma sincs. Szégyenletes és káros dolog ez mindenképpen mi ránk, magyarokra nézve, nagyon megszívlelni való tehát a *Budapesti Hírlap* alább közölt cikke, amely a nevezett lap vasárnapi számában látott napvilágot. Most, az államkormányzatban remélhető irányváltozás alkalmából különleges aktualitással is bír ez a cikk, amelyet épp ezért itt reprodukálunk:

Ma, amidőn végre kilátásaink vannak arra, hogy a hadsereg körében nemzeti jogaink érvényre fognak jutni: igen fontos a mértékadó köröket egy oly dologra figyelmessé tenni, amely mindannyiszor, midőn nemzeti követelményeinkről volt szó katonai téren, annyira háttérbe szorult, hogy meg sem emlékezett róla senki, amely sérti nemzeti érzésünket és igen alkalmas arra, hogy éppen úgy, mint a 67-es kiegyezéskor, talán szóba se kerüljön a tárgyalások alkalmával, hanem egyszerűen hallgatagon maradjon minden a régiiben. *Haditengerészetünk lobogóiról* van szó, amelyek ránk sokkal megbélyegzőbb szégyenfoltok, mint magának a szárazföldi közös hadseregnek ezredzászlói és egyéb idegen jelvényei; mert ezeket az ezredzászlókat s a csákok kétféjű sasait csak mi magunk látjuk, idebent, a magyar-osztrák birodalom területén, de haditengerészetünk hajói bejárják az egész világot, hónapszámra töltik az időt idegen kikötőkben s a nemzetközi tengeri jog értelmében nem csupán ők, de még a kereskedelmi hajók is, területükkel az anyaföld egy-egy kis részét képviselik a külföldön, sőt a hadihajóknak egyenesen ez az egyik főhivatásuk. Ennek a hivatásnak Magyarországgal szemben a mi haditengerészetünk nem felel meg s mai keretében meg se felelhet; pedig fönntartása igen sok milliónkban van!

Legelsősorban még a nevével sem felel meg a „közös” követelményeknek, mert a szárazföldi hadsereget legalább „közös”-nek, k. und k.-nak szokás nevezni, ámbar ezért az „und”-ért is nagy harcot kellett annak idején végigküzdenünk; de a haditengerészetnél még ennyi sem adatott meg számunkra, mert ezer alkalmazottja közül kilencszázkilencvenkilenc az ő felsége haditengerészetének (Seiner Majestätis Kriegsmarine) nevezi s legföljebb még az „osztrák” jelzőt ragasztja melléje.

A szárazföldi hadsereg ugynevezett magyar ezredeinél s a huszárságnál legalább a ruha szabása magyaros, ámbar e felől sem szabad magunkat dédelgetetteknek tekintenünk, mert utóvégre is ez csak a magyar ruha tetszetőségekben leli magyaroztatását, lévén egész Európa minden hadseregének huszársága magyar ruhába bujtatva; azonban a haditengerészetnél még ez a látszat sem nyilvánul meg semmiféle külsőségben. Ott a magyarok a legénység sorában kitűnő elem s a midőn a legnagyobb viharok alkalmával ember kell a gátra: bizonyos, hogy a magyarok vannak ott, ahová már senki sem mer menni.

Fájdalom, azt kell mondanom, hogy a legénység sorában, mert bizony csak ott és az

altisztek között találjuk leginkább a magyarokat, — a tisztek között csak szórványosan s ennek oka a haditengerészet szellemében keresendő, amely haditengerészet tisztikarában ma a szláv elem kezd dominálni. Pedig hiszen a haditengerészet tisztképző akadémiaja Fiumében van s igen alkalmas lenne arra, hogy ott magyar ifjak is kiképezzék magukat kellő számban erre a szép, mondhatnám legszebb katonai pályára. De ehhez legelső sorban az lenne szükséges, hogy abban a katonai akadémiaiban legalább a kvóta arányában uralkodjék egy kis magyar szellem.

Tehát sem ruházatban, sem nyelvben nem magyar egy parányit sem haditengerészetünk; talán megnyilvánul másban a magyarsága, talán a hajónevekben, a nemzetiségi, avagy abban a negyven-ötven jelzőlobogóban?

Oh igen, régebben volt egy magyar nevű hajója a haditengerészetnek, a *Zrinyi* korvetta, csak hogy nem nagy köszönet volt benne, mert midőn a magyar haditengerész keble dagadt a névre s örömeinek adott kifejezést azon, akkor kinevették és azt felelték neki, hogy hiszen *Zrinyi* nem magyar, hanem horvát hős volt s ugyanazt a magyaroztatást adták természetesen minden külföldi kérdezősködőnek is.

Az utolsó évtizedekben azonban már igen sok pénz kellett haditengerészetünkre s ennek következtében akad a sok német nevű hajónk között *Budapest*, *Arpád* és *Szigetvár* is, e tekintetben tehát reményli a közös hadügyi kormány, hogy nekünk eleget tett.

De hogyan állunk a lobogók dolgában? A szárazföldi közös hadseregnek, mint mondják, azért kell a kétféjű sasnak sárga vagy fehér alapon diszelegni az ezredzászlókon, mert az ő felségének, mint legfőbb hadúrának a házi czimere s a másik oldalon a szokásos Szűz Mária a hadsereg védője. Szóval, ez a császári standardot akarja jelezni, amely körül van rakva a szélén vörösfehér háromszögekkel, mint Alsó-Ausztria színeivel.

Arra a következtetésre juthatnánk tehát, hogy ő felsége haditengerésze (Seiner Majestätis Kriegsmarine) szintén ezt használja nemzeti lobogó gyanánt a kül- és belföldön, ha nincs is benne semmi uton-módon érvényre juttatva a magyar szín. De nem úgy áll a dolog, a mi haditengerészetünk minden hajója, napfölkeltétől napnyugtáig, úgy a kül-, mint a belföldön, egy vörös-fehér-vörös alsó-ausztriai lobogót hord, az alsó-ausztriai czimerral a közepén, mint nemzetiségi lobogót. Kérdem, akadhat-e ember széles e világon, aki ezt a tengerészetet osztrák-magyaroknak fogja tartani s nem azt mondja rá, hogy „die österreichische Kriegsmarine.”

Természetesen így állunk a jelzőlobogókkal is; olyan akad közöttük, a melyben még a sárga-fekete is bele van kombinálva az egyéb osztrák színekbe, de olyan nem, a melyekben, bár csak egy sarkában is, a magyar színek, vagy a magyar nemzeti czimer lenne meg.

Ezek a hajók, ezek a lobogók reprezentálnak bennünket a külföldön, a melyeknek a fölvonása alkalmával reggel s bevonása alkalmával este a hajó zenekara, hogy még inkább kitűnjék a haditengerészet „osztrák” volta: az osztrák himnuszt, a *Gotterháltét* játsza.

Csodálhatjuk-e, hogy ily körülmények kö-

zött s diplomatáink tulnyomólag osztrák voltát tekintve, Apponyi grófnak amerikai útjában kötetekre menő beszédekben kellett feltüntetni közjogi helyzetünket a külföld előtt akkor, midőn haditengerészetünknek, mely mindig a külfölddel érintkezik, lett volna ez már kötelessége és pedig ama haditengerészetnek, melynek háboru esetén azt a tengerpartot kell megvédenie, a melyből csak egy kis rész, Isztria az osztrák, a másik, a nagy rész, le egészen az Otrantó-szorosig, közjogilag miénk; mert remélhetőleg Dalmácia a magyar Árpád-házi királyok szerzeménye s nem Ausztriáé.

Annak idején Mária Terézia alatt történt utoljára, hogy a hadihajók magyar lobogót viseltek és pedig a dunai naszádok. Maga a királynő is naszádokon jött le Bécsből Pozsonyba az emlékezetes országgyűlésre, a melyen a rendek életüket és vérüket ajánlották föl neki, sőt történelmi tény, hogy e naszádoknak nemcsak a nemzetiségüket feltüntető lobogója volt magyar, hanem ezen és minden ünnepies alkalommal magyar lobogódiszt is viseltek.

Azóta azonban sok víz folyt le a Dunán s Deák Ferencznek köszönhető, hogy legalább kereskedelmi hajóinknak nemzetiségi lobogóján van feltüntetve a kettős állam, a mennyiben a lobogó felső sávja vörös, a középső fehér, az alsó pedig félig vörös félig zöld s a vörös-fehér-vörös részben az osztrák czimer (ugyanaz, a mi a hadihajók lobogóján), a vörös-fehér-zöld részben pedig a magyar czimer van.

Erre a lobogókérdésre s a fiumei haditengerészeti akadémia kérdésére okvetlenül rá kell térnünk akkor, a midőn a hadseregre és a diplomáciára vonatkozó jogos követelményeinket pontozatokba foglaljuk, különben csak felemunkát végzünk s éppen azt a kérdést hagyjuk érintetlenül, a mely nemzetiségünk legnagyobb arculapását rejti magában s igen nagy pénzünkbe kerül ráadásul.

LEGUJABB.

— Táviratok és telefon-hírek. —

A kormányválság.

Ideiglenes megoldás.

Budapest, febr. 20. A válságnak

legujabb mozzanata, hogy *Andrássy* Gyula gróf, úgy látszik, egyelőre csak *ideiglenes és átmeneti rendezést tart szükségesnek*, amely az összes nagy kérdéseket függőben tartaná, de azért mégis felelős kormányt adna az országnak, mely ellátná a napi szükségleteket. Ugy beszélnek, hogy *Andrássy* Gyula gróf elsősorban *Darányi Ignácot kérte föl*, hogy hozza meg a hazafias áldozatot és vállalja el az *ideiglenes és átmeneti kormány alakítását*. A kérdés most már az, elvállalja-e *Darányi Ignác* az ideiglenes kormányt és a *koalíciós ellenség hozzájárul-e* a megoldás illetlen eltolásához két-három hónappal későbbre.

Andrássy tanácskozásai.

Budapest, febr. 20. *Andrássy* Gyula gróf ma délelőtt *Darányi* Ignáczezal, *Hodossy* Imrével és *Láng* Lajossal tanácskozott.

A szabadelvű pártból.

Budapest, febr. 20. A szabadelvű párt tegnap esti értekezletén két érdekes esemény történt. Az egyik az, hogy a párt *Tisza* István gróf ajánlatára *tizenhatlagu intézőbizottságot* választott, melyre ráruházta azt a feladatot, hogy a válság alatt a pártot képviselje és a párt állásfoglalását a várható eseményekkel szemben előkészítse.

A másik az, hogy a horvát képviselők bejelentették, hogy külön csoportként óhajtanak szervezkedni és a képviselőházi állásokra való jelölés dolgában nem a szabadelvű párt útján, hanem közvetlenül akarnak a szövetség ellenzékkel érintkezésbe lépni.

A képviselői jegyzői állásokra a szabadelvű párt *Hertelendy* Lászlót és *Szóts* Pált, a horvátok pedig *Dedovics* Györgyöt jelölték.

A főrendiház ülése.

Budapest, febr. 20. A főrendiház ma délután félegykor ülést tartott, amelyen a kormány részéről *Tisza* István gróf, *Berzeviczy* Albert, *Plósz* Sándor és *Nyíri* Sándor miniszterek jelentek meg. *Csáky* Albin gróf elnök meleg szavakban emlékezett meg a legutóbb elhunyt főrendekről, azután az igazolóbizottság betérjesszette a főrendiház tagjainak névjegyzékét, amelyet egyhangulag tudomásul vettek. Majd a választások következtek, melyek során háznagygyá *Nyáry* Jenő bárót választották meg. Ezenkívül nyolcz jegyzőt választottak.

A mandátumok megvizsgálása.

Budapest, febr. 20. A képviselőházban ma nagy mozgalmak voltak. A képviselők nagy számban jelentek meg, hogy részt vegyenek az osztályok mandátumvizsgálatában. Az osztályokba kisorsolt képviselők a képviselőház különböző bizottsági termeiben gyűltek össze, ahol az osztályok megalakultak és minden egyes osztály elnököt és jegyzőt választott. A mandátumok megvizsgálása késő délutánig fog tartani.

Megtámadott mandátumok.

Budapest, febr. 20. A királyi Kuriahoz ma két újabb petíciót adtak be: az egyiket a zsolnai kerületben megválasztott *Rudnay* István szabadelvű képviselő mandátuma ellen vesztegetés miatt, a másikat pedig a disszidens *Blaskovich* Sándor szombathelyi mandátuma ellen azért, mert *Blaskovich* neve a képviselőválasztói névjegyzékekben sehol sem szerepel.

Szergiusz nagyherceg temetése.

Szent-Pétervár, febr. 20. *Szergiusz* nagyherceget egyelőre a csudovi kolostorban temetik el, ahonnan májusban Szent-Pétervárra szállítják.

Moszkva, febr. 20. *Szergiusz* nagyherceg temetésére, mely a csudovi kolostorban e hó 23-dikán fog végbemenni, a következő rendelkezést tették: A gyászünnepélyre csak oly személyeket fognak bebocsátani, a kik erre külön meghívót kapnak. A vallási szertartást a moszkvai metropolita fogja végezni a főpapság segédletével. A szertartás alatt magasrangú állami és katonai méltóságok fognak a ravatal mellett diszorséget teljesíteni. A gyászistentisztelet után a császári család tagjai fogják megadni a végtisztességet az elhunytak, azután négy hadsegéd a koporsót az oltár elé viszi, a honnan a császári ház tagjai és a főhadsegédek fogják a kolostor sírboltjába vinni.

Berlin, febr. 20. *Szergiusz* nagyherceg temetésén a német császár képviselőjében a császár fivére, *Henrik* porosz herceg fog résztvenni. Jelen lesz a heszzeni nagyherceg és a szász-koburgi hercegnő is.

Konstantinápoly, febr. 20. A szultán *Ibrahim* basa főszertartásmester útján fejezte ki részvétét az orosz nagykövetnél *Szergiusz* nagyherceg halála felett.

Az oroszországi forrongás.

Varsó, febr. 20. Tegnap több banknak a hivatalnokai sztrájkba léptek. Az a kísérlet, hogy a kávéházi pinczereket is sztrájkolásra bírják, kevés eredménnyel járt.

Tifliss, febr. 20. Az angol lapok hírei, hogy itt nagy zavargások voltak, nem felelnek meg a valóságnak. Az a hír, hogy az arsenált kifosztották és a vasuti szolgálatot felüggesztették, teljesen alaptalan.

Gapon lelkész.

Róma, febr. 20. A *Tribuna*-nak jelentik *Párisból*: Marseilleből érkezett távirat szerint *Gapon* lelkész állítólag odaérkezett és két orosz diáktól kísérve Rómába utazott. *Gapon* lelkész az ortodox templomban az archimandritával hosszas beszélgetett. Az orosz ügynökök Gaponnak mindenütt nyomában vannak.

A háboru.

Tokio, febr. 20. *Ojama* tábornagy táviratozza: Az oroszok a védművek építését az egész vonalon folytatják és a japán hadsereg több hadállását állandóan ágyúzzák. E hó 17-én az oroszok egy jelentéktelen gyalogsági támadását csapataink visszaverték.

Tokio, febr. 20. Tegnap itt nagy gyászünnep volt a port-arturi 203 méter magas domb ostrománál elesett japán hősökért. A gyászünnepen résztvett a mikádó, a főméltóságok és óriási sokaság.

Együtt mentek a halálba.

Budapest, febr. 20. A budai Sashegyen egy fiatal szerelmes pár holttestét találták. A férfi *Krajcsy* Kálmán pécsi nyergeslegény, a nő *Veszelszky* Hedvig, szintén pécsi leány.

Bombák Páris utozáin.

Páris, febr. 20. Tegnapelőtt este a Lammenais-utcában levő mexikói követőség előtt heves robbanás történt, amely az egész városrészt megrémítette. *A robbanást egy bomba okozta.* A rendőrség mindjárt elfogott egy *Garcia* nevű 35 éves spanyolt, aki *súlyosan megsebesült és égési sebeket is szenvedett.* A merénylőt a kórházba szállították. *Töltött revolvért és tört találtak nála.* *Garcia* kijelentette, hogy csak a közfigyelmet akarta magára vonni, mert a mexikói kormány nem akar neki igazat adni több kérdésben, amelyek közte és a mexikói kormány között függőben vannak. Tagadja, hogy anarkista lenne. Lakásán spanyol könyveket és leveleket és *három, egyenként 350 gramm puska-porot tartalmazó bombát találtak.* A városi vegyészeti állomás a bombákat veszedelmeknek mondotta. *Garcia*t a fresnesi börtön kórházába szállították.

Páris, febr. 20. Az Elysée-palota fala mellett ma *egy bombát találtak,* ami nagy rémületet keltett.

Ellopott pénzesláda.

Budapest, febr. 20. Körmöcbányáról 144 láda szerb ezüstpénzt szállítottak vasuton Belgrádba a szerb államkincstár számára. Utközben *egy ötven kilogramm súlyu ládát ismeretlen tettesek elloptak.* Az ellopott pénz értéke körülbelül *tíz ezer korona.* A tettesek kiderítésére szigorú vizsgálatot indítottak.

KÜLÖNFÉLE.

Az énekesnő tragédiája.

Tegnap, vasárnap délután, mialatt a mulatni vágyók vígan készülődtek az álarozos bálókba és az esti mulatóhelyekre, eldobta magát az életet egy fiatal leány, akinek éppen az volt a hivatása, hogy a mulatni vágyókat mulattassa. *Hedy Weng,* a berlini előadó szubret, akit a szusáki orfeumból jól ismert a fiu-mezi közönség is, tegnap délután a Hungária-szállóban levő másodemeleti lakásáról levetette magát az utca kövezetére és ma reggel a kórházban meghalt. A csinos fiatal leány röviddel ezelőtt három hónapon keresztül játszott a szusáki orfeumban s mély érzéssel és nagy ügyességgel előadott énekszámával egyik fővonzóereje volt a mulatóhelynek. Kartársai körében kiváló talentumnak tartották, aki a francia *Yvette Guilbert* módjára inkább eljátszotta és elszavalta, semmint eladolta énekszámait. Öngyilkosságának oka, úgy látszik, szerelmi bánatban keresendő. Egyébként pályatársai, akik közelebb állottak hozzá, mindig féltették, mert rendkívül hiszterikus volt és már többször követett el öngyilkossági kísérletet.

Tudósítónk az esetről a következőket írja:

Tegnap délután hat órakor a Hungária-szálló egyik másodemeleti ablakából egy elegánsan öltözött hölgy ugrott le a *Viccolo dell'Ospedale* kövezetére. Rögtön nagy tömeg gyűlt össze a súlyos sebekből vérző és mozdulatlanul fekvő hölgy körül, akiben a Hungária személyzete nyomban felismerte a szálló egyik vendégét: *Hedy Weng* orfeumi énekesnőt. Telefon útján azonnal értesítették az esetről a rendőrséget és a mentőket, akik a súlyosan megsebesült fiatal leányt a városi kórházba szállították.

Hedy Weng, családi nevén **Lewing Hedvig**, berlini születésű, 24 éves énekesnő e hó 16-án érkezett Fiuméba és a Hungaria-szálló második emeleti 10. számú szobáját béreibe ki. A csinos fiatal leány ismerős volt Fiumében, mert körülbelül egy hónappal ezelőtt még a szusáki orfeumban énekelt. Legutóbb Szombathelyen működött egy daltársulatnál és most Zágrábról érkezett ide vissza. Már ismét el is szerződött a budapesti Tátra-mulató daltársulatához és a napokban kellett volna odautaznia.

A különben eleven, életvidor leány az utóbbi időben nagyon levert és hallgatólag volt. Bántódott valamin, de bánatának okát nem közölte senkivel. Tegnap délután öt óra felé behívta a szobaleányt és egy kis üveg bort hozatott magának. Mikor a szobaleány a bort elhozta, egy levelet adott át neki, hogy azt egy **Adler** nevű úrhoz vigye, aki a közeli 7. számú szobában lakott. Egy órával később a kis énekesnő leveletette magát második emeleti szobájának ablakából.

A rendőrség részéről **Vidmár** Ferencz rendőralparancsnok és **Turkovich** József felügyelő jelentek meg. Ugyanakkor két mentő is érkezett hordágyval. A mentők az eszméletlenül fekvő és súlyos sebekből vérző leányt a legnagyobb elővigyázattal emelték a hordágyra és a városi kórházba szállították. A kórházban **Bonetich** ügyeletes orvos megállapította, hogy a sebesülések súlyos természetűek és hogy a legrosszabbtól lehet tartani. Az orvos konstataulta, hogy a szerencsétlen leány előbb marólugot ivott és azután ugrott le. Eséskor koponyatörést és azonkívül lábain és kezében súlyos sebeket szenvedett. A kórházban sem tért többé magához és ma reggel fél hét órakor kiszendvedt.

Két levelet találtak nála, melyeket Zágrábról kapott egy ismerősétől. E levelekből megállapították, hogy legutóbb a horvát fővárosban tartózkodott. Szobájában igen sok levelet és fényképet leltek, azonkívül **Hedy Weng** névre kiállított névjegyeket. Bőröndjében ruhák és fehérneműk voltak. Pénztárczájában 3 koronát és 4 fillért találtak. Mindezeket a tárgyakat a rendőrség vette magához.

Az öngyilkosságról az énekesnőnek Berlinben, a Lilienstrasse 40. számú házában lakó édesanyját táviratilag értesítették. Az öngyilkosság oka valószínűleg szerelmi bánat.

Szusákon a kedvelt énekesnő szomorú vége nagy részvétet keltett és temetése javára jótékonycselelő előadást fognak tartani az ottani orfeumban.

A főgimnázium bálja. Az állami főgimnázium **Korvín Mátyás** köre által márczius 2-án rendezendő bál igen fényesnek és látogatottnak ígérkezik, ami annál örvedesebb, mert a bál tiszta jövedelmét tudvalevőleg szegény tanulóknak segélyezésére fordítják. A bálrendező bizottság, élén a kör vezető tanárával, **Mály** Ferencz dral, már hetek óta lankadatlanul buzgólkodik a bálnak ugy erkölcsi, mint anyagi sikerén. A bálanyai tisztségre városunk élőkölgyei közül a következőket kérték föl: Pecsine **Cosulich** Antal lovag nejét, **Dunay** Zoltáné szül. **Wranicany** bárónét, **Kankovszky** Ferencz min. osztálytanácsos nejét, **Kittelberger** Viktornét, Hliniki **Neuberger** Hermannét, **Rudan** Celsonét, **Simoncich** Henriknét, **Zimonyi Schwartz** Mihálynét és **Thierry** Emil lovag nejét. A bál tiszteletbeli elnökségét **Wickenburg** István gróf miniszteri osztálytanácsos vállalta magára. A kör vezetőségéhez még egvve érkeznek a jótékonycselelő adományok, illetve felülfizetések, melyek a következők: **Sandorffy** Nándor dr. 10 korona, **N. N.** 10., **Fest Aladár** 25, **Pascucci** Antal 10, **Lemuth** János 6, **Lengyel** József 10, **Rubessa** András dr. 10, **Rudan** Károly 10, **Spitzer** Márkus dr. **N. N.** 20, **Nenusánszky** József 5, **Senekovits-czeg** 30, **Novakovits** Miklós 10, **Schambik** Ede 20, összesen 186 korona. Jegyeket a főgimnázium fogadószobájában lehet venni naponként délután 5—6 óra közt, ünnep és vasárnap kivételével. Árak: Főlemezeti és elsőrendű páholy 25 korona; másodikrendű páholy 10 korona. Belépődíj a földszintre és páholyokba személyenként 3 korona. Csaldíjegy 7 korona Diákjegy 1 korona.

Magyar lovak szállítása Görögországba. Ma érkezett kikötőnkbe az **Aglata** Lloyd-hajó Triesztből, amely 162 lovat fog felvenni és Pireusba szállítani a görög kormány számára.

Halálozás. **Randich** Jakab címzetes kanonok, portorói plébános, 94 éves korában tegnap Portoróban meghalt. Az elhunyt, aki a legnagyobb tiszteletben és közbecsülésben állott, az arany érdemkereszt és egy pápai rendjel tulajdonosa volt. Temetése holnap délelőtt tíz órakor lesz Portoróban.

Ujabb amerikai tengeri-szállítványok. Márczius közepe felé fog Fiuméba érkezni az **Austro-Americana Eros** hajója tengeri-rakományval Északamerikából. Ebben a hónapban még a következő hajók fognak Argentínából tengeri-rakományval érkezni: a **Lucava**, **Aristea**, **Baltico** és a **Deák**. Ezekkel véget fog élni a jelenlegi tengeribehozatal Argentínából. Mint értesülünk, a tavasz és a nyár folyamán nagy tengeriszállítványok fognak kikötőnkbe érkezni Észak-Amerikából.

Farsang. Tegnap volt a városi színházban a negyedik álarozos bál, mely szintén kitünően sikerült. A páholyok majdnem mind el voltak foglalva és a színház szinte zsúfolásig megtelt vidám közönséggel. A maszkok között sok elegáns és eredeti jelmez volt. Az első négyest körülbelül százhusz pár tánczolta. Tizenegy óra után a magyar kört járták nagy kedvvel és lelkesedéssel. A bálon **Sperber** karmester zenekara játszott a tánczokat **Celebrini** tánczmester rendezte.

Vigyázatlan kerékpáros. **Prassel** András 22 éves postakocsis tegnap délután 3 óra felé kerékpárral a városi torony közelében elgázolta a 7 éves **Valkovich** Johanna nevű iskolásleányt. A lányka balkezén könnyű zuzódást szenvedett. A leánykát a Via Cinqueviccoliban levő lakására, a vigyázatlan kerékpárost pedig, a ki a jobb tenyerén maga is horzsolást szenvedett, a rendőrségre kísérték, a hol kihallgatták és a törvényes következmények fenntartásával elbocsátották.

Nem kellett a külföldnek. A **Zrinyi** Adria-hajóval, amely mult pénteken reggel érkezett Barcelonából Triesztbe, a barcelonai osztrák-nagyar konzul két cseh nemzetiségű osztrák alattvalót, névszerint a 23 éves **Krause** Ottót és a 36 éves **Valle** Flóriánt küldte haza. Mindketten anarchikus üzemek gyanuja miatt hosszabb ideig voltak elzárva Barcelonában. Ugyancsak a **Zrinyi** hajón érkezett Fiuméba a 19 éves, kecskeméti illetőségű **Gyönky** Lajos, akit Nizzában még január hónapban tartóztattak le, mivel pénz és foglalkozás nélkül volt. Az itteni rendőrség gondoskodni fog a fiatal ember hazaküldéséről.

KÖZGAZDASÁG.

A szövetkezetek Magyarországon. A kereskedelmi miniszter ma vasokötetben teszi közzé az összes hazai szövetkezetek számának, területi elhelyezkedésének, működésük jellegének és nagyobb kötelek szerinti csoportosulásának pontos kimutatását. A munka alapja lesz egyúttal a kereskedelemügyi miniszteriumban berendezett szövetkezeti törzskönyvnek, mely a hazai szövetkezetek működésének összes fontosabb adatait fogja tartalmazni. Az összeállításnál az 1904. évi június elsejei állapotot vették alapul. A szövetkezetek összes száma a magyar korona országainak területén 1904. évi július elsején volt 4981, melyekből a szoros értelemben vett Magyarországra 4300, Horvát-Szlavonországra pedig 681 szövetkezet esik. Törvényhatóságok szerint csoportosítva a szövetkezeteket, a vármegyék területén Magyarországon 3883, a társországokban 651 szövetkezet van, míg a városi törvényhatóságok területén Magyarországon 417, vagyis az itteni szövetkezeteknek 9-7 százaléka, Horvát-Szlavonországokban pedig 30, vagyis az ottaniak 4-4 százaléka működik.

Magyarország állatállománya. **Tallian** Béla földmívelésügyi miniszter rendelkezésére a mult év tavaszán a rendes évi gazdasági haszonállatösszeírás az eddiginél részletesebben és teljes gondnal fogantatosított. Az összeírás eredményeit most teszik közzé. Az 1904-iki összeírást a következő számok tüntetik fel az 1895-iki eredményekkel összehasonlítva:

1. Szarvasmarha-állomány az 1904. évben: Felnőtt bika 42.186, növendék bika 120.730, tehén 2.420.709, üsző 1.101.737, ökrök 1.131.157, tinó 862.343, összesen 5.678.762. Az összeírás szerint növekedett a felnőtt bikák száma 12.713 darabbal, a tehének száma 548.411 darabbal, az ökrök száma 139.352 darabbal; ellenben fogyott a növendék bikák száma 103.955 darabbal, az üszők száma 529.380 darabbal, a tinók száma 217.447 darabbal. Szarvasmarhaállományunk összes csökkenése tehát 150.256 darab.

2. A szarvasmarha állomány fajtak szerint 1904. év: Magyar fajta 2.380.358, piros tarka 2.427.388, borzderes 158.819, egyéb tarka 555.023, bivály 157.174 darab. Növekedett tehát a piros tarka faj 1.079.861 darabbal, a borzderes 707 darabbal; ellenben fogyott a magyar fajta 915.859 és egyéb tarka faj 339.561 darabbal.

3. Egyéb állatok száma 1904. év: Ló 1.892.707, szamár 14.731, öszvér 739, sertés 4.275.210, juh 6.843.064, kecske 206.449 darab. Fogyás: ló 79.741, szamár 6655, öszvér 146, sertés 2.171.363, juh 683.622, kecske 79.936 darab.

Idegenforgalom Fiumében.

Ma érkezett idegenek:

Európa szálloda. Gruber D., Neumann N. Budapest. — Metelko G., Leri L., König F. Trieszt. — Civian G., Ladstätter B. Bécs. — Christich M. Pakrácz. — Ebel Ottó Heilborn.

Deák szálloda. Silvius S. Kudsir. — Babics József Zára. — Uhlmann A. Budapest. — Krietiics A. és családja Zára. — Vánger Károly Budapest. — Stabényné Bécs. — Lator Sándor és családja Máramaros-Sziget. — Stockertné és leánya Bécs. — Esselsgroth V. Kiel. — Mayer Lajos dr. és neje Győr. — Förcher Gyula dr. és neje Győr. — Molloff V. dr. Szófia. — Dobrzensky báró Cchotebor. — Vankacs Sándor Zágráb. — Oppermann Gy. Hannover. — Inkey Béla Farodháza.

Lloyd szálloda. Kalcher Antal Brünn. — Wolmuth Rafael Berlin. — Seifert Jenő Ogulin. — Frankfurter Jakab, Glavitzker János, Stein Károly Bécs. — Sachsel Ödön Prága. — Weit Albert Budapest. — Grün József Zára. — Frankl János és neje Teschen.

De la Ville szálloda. Gata József Bécs. — Jozse Károly, Lackner Viktor, Müller Károly Károlyváros. — Bruthner György Berlin. — Schumi Rikárd Laibach. — Fermani József Maserata. — Klauber Géza Torontál. — Wolf Marton Kaproncza. — Nemelka Frigyes Laibach. — Inhard Ferencz Windischfeistritz. — Prinz Róbert Boroszló. — Angeli József Radkersburg. — Darányi Árpád dr. Nagy-Kanizsa. — Pajor Sándor Budapest. — Demehesen A. Bukarest.

Quarnero szálloda. Deimaro P. Trieszt. — Calbery K., Braun József Bécs. — Francis-kovics A. Spalatn. — Del Eio Manco Maniago. — Tkalec Z. Zágráb. — Madotte N. Trieszt. — Schwarcz Hermann Abbazia. — Kramar István Bokotole. — Veit Henrik Trieszt. — Misko A. Curgolo. — Ebel Adolf Laibach. — Wieth József, Bessler Henrik, Humpelné Bécs. — Franke J. Tebello.

Főszerkesztő:

Szemerjai Kovács Zoltán.

Felelős szerkesztő:

Murai Jenő.

Kiadótulajdonos:

„Unio” könyvnyomdai műintézet.

Kitűnően **שיש** étkezhetni

Miklós Lászlónál,

ki Bártfa fürdőn ösmert jó konyháját áthelyezte

Fiume Corso 12. szám
alatt I. emeleten

csinosan berendezett helyiségeibe.

MAGYAROK OTTHONA!

Rosenthal Lipót -- Fiume

AZ ADAMICHTÉREN.

Játék, pipere, japán és kagyló áruk, bőrönd és utikosár raktár

10 KÉPES LEVELEZŐ-LAP 20 KRAJCZÁR

Hivatalnok

ki a magyar nyelvet tökéletesen és az olaszt jól bírja, alkalmazást talál helyben 100—120 kor. havi fizetéssel. Ajánlatok „Megbízható” jellegével a kiadóhivatalhoz czimzendők.

„Gyógyszertár alla Salute”

Dr. A. Mizzan

— Erzsébet téren az Adria palotával szemben. —

„Petrosol” hajviz biztos hatású. — Elűnteti a fejkorpát, puhítja a hajat és erősíti a hajgyökereket, megakadályozza a hajhullást és az őszülést.

Egy üveg ára 2 kor.

„Fenyőerdő illat”. Ezen illatnak széjjel fűvása által a légszervekre oly kellemes és jó hatású fenyő illatot nyerjük. — Desinficiálja és ozondússá teszi a levegőt. *Nélkülözhetlen minden háznál,* különösen beteg- és gyermekszobákban.

Egy üveg ára 1 kor. 80 fill.

A szebb és leghasznosabb ajándékok.
Nagy raktár: Alpacca és Chinaezüstökben és Lámpákban.

Karlsbádi és franczia porcellán és üveg készletekben.

Mindenemű üvegtáblák, tükörök és képek, legolcsóbb árak mellett.

Jacques Weiss veje: **WEISZ SALAMON-nál.**
FIUME. Az Adria-palotával szemben.

Könyvnyomdai müintézet

Tipografia artistica

„UNIO”

„Adria” palota, **FIUME** palazzo „Adria”.

TELEFON 224.

— SZÁLLIT —

minden a nyomdászathba vágó munkát gyorsan, szakismerettel és a legolcsóbban.

— ESEGUISCE —

prontamente con conoscenza del ramo ed al più buon mercato ogni lavoro tipografico.

Hirdetések
felvétetnek a kiadóhivatalban.

Minden család pénzt takarít!!!

Nemzetközi keresk. ügynökség Budapest, Kerepesi-ut 65. szám, 1. em.					
Remek 6 szem. kávés készlet minden színben csak 95 kr. 1.40 f. 1.90	Finom ajour 6 szem. kávés készlet minden színben csak f. 2.20 f. 2.90 f. 3.45	30 rőfös vég jó minőségű chifon csak f. 4.65	30 rőfös vég irlandi vászon csak f. 4.95	30 rőfös vég Gyöngy vászon csak f. 5.45	Remek 6 szem. vászon Damaszt Garnitúra csak f. 2.10 f. 2.90 f. 3.40 f. 3.90
30 rőfös vég esodavászon csak f. 3.65	30 rőfös vég bőrvászon csak f. 4.15	30 rőfös vég rumburgi vászon csak f. 10.40	30 rőfös vég R. Chifon csak f. 5.40	30 rőfös vég R. R. Chifon csak f. 6.85	30 rőfös vég rumburgi vászon csak 5.60
50 rőfös vég bőr vászon csak 8.25	50 rőfös vég irlandi vászon f. 9.45	30 rőfös vég finom kanavász csak f. 5.10	35 rőfös vég kanavász különlegesség csak f. 6.40	Remek női ing vászonból, kézi himzés-sel csak 85 kr. f. 1.15 f. 1.55	90 rőfös vég I-ma rumburgi vászon csak f. 6.40
30 rőfös vég csikos Kanavász csak f. 3.25	30 rőfös vég csikos és koczkás I-ma kanavász csak f. 4.55	Remek Cloth és posztó alsó szoknyák csak f. 2.65 f. 2.15 f. 3.22	Remek selyem Cloth paplan minden színben csak f. 8.95	Remek női Chifon ing schweizi himzéssel csak f. 1.10 f. 1.42 f. 1.74	30 rőfös vég virágos fehér csinvat ágyhuzatra csak f. 7.40
Remek női chifon nadrág csak kr. f. 1.18 f. 1.45	Remek Chifon alsó szoknyák himzéssel csak f. 1.85 f. 1.75 f. 2.25			Varrás nélküli ing 2 mtr hosszú és 1 1/2 mtr széles csak 92 kr.	Remek női háló Corseta nagy valószínűségben csak 98 kr. f. 1.25 f. 1.55

Nyomatott az „Unio” könyvnyomdában Fiume, (Adria-palota, Riva Szápary).